

С Т А Н О В И Щ Е

**от проф. Веселин Костов Василев, д.пс.н.
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“**

на дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен **„доктор“**
област на образованието 3. Социални, стопански и правни науки;
професионално направление 3.2. Психология, Психология на труда и
професионална психодиагностика

Автор: ЕМЕЛИНА ВАЛЕНТИНОВА ЗАИМОВА - ЦАНЕВА

**Тема: ЗАВИСИМОСТИ МЕЖДУ УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА
ОТ ПРОФЕСИОНАЛНАТА ДЕЙНОСТ И СЪВМЕСТНОТО
СЪЖИТЕЛСТВО**

Научен ръководител: Доц. д-р Бойко Николов

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съм определен за член на Научното жури за защита на дисертационен труд на тема: „Зависимости между удовлетвореността от професионалната дейност и съвместното съжителство“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.2. Психология, Психология на труда и професионална психодиагностика.

Автор на дисертационния труд е Емелина Валентинова Заимова - Цанева, докторант към катедра „Психология“ с научен ръководител доц. д-р Бойко Николов.

2. Актуалност на тематиката и познаване на проблема

Дисертацията на Емелина Цанева е посветена на актуална тематика - удовлетвореността от професионалната дейност е проблем с несъмнена значимост за съвременния обществен живот, а в теоретичен план той е разположен в контекста на модерната проблематика на позитивната психология. Удовлетвореността от съвместното съжителство, от своя страна, може да бъде осмислено или като

вероятен (правдоподобен) предиктор, или като последица от преждеупоменатия феномен. Връзката между тях е интересна и нейното проследяване още изначално (буквално априорно) прави изследователската задача практически полезна.

Авторката на дисертацията демонстрира обширно и задълбочено познаване на проблемите, които изследва: отдавна не бях срещал в дисертационна разработка толкова обширен и детайлизиран анализ на изследваните проблеми, което убедително свидетелства за нейната компетентност.

3. Методика на изследването

Методиката на изследването е силна страна на дисертацията: използвани са уместно и с изследователска сръчност три основни инструменти: Въпросник за изследване на удовлетвореността от организацията на работното място (автори Вес. Русинова, Пл. Петров и Соня Жильова), Скала за удовлетвореността от семейството с прилагателни (F.S.A.S.) и Въпросник за изследване на удовлетвореността от брака (ВУБ). Върху двата от тях Емелина Цанева е осъществила необходимите изследователски процедури по тяхната валидизация и установяване на психометричните им характеристики, което представлява личен принос. Като цяло представената в дисертацията разработка представлява типично съвременно емпирично изследване.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите в него

Дисертационният труд е обемист - съдържа 242 страници основен текст, който е структуриран обичайно – в увод, три глави и заключителна част; литературата включва 180 заглавия – книжни източници (113 на кирилица и 67 на латиница) и 12 интернет ресурси; плюс 7 стр. приложения (4 на брой), с изследователските методики. Емпиричните данни са представени в 45 таблици, 21 графики и 8 фигури.

В първа глава се съдържа необичайно обширен анализ (140 стр.) на основните конструкти (удовлетвореност от професионалната

дейност и бракът и удовлетвореността от него). Както вече споменах, начетеността на докторантката е несъмнена и това е демонстрирано убедително, но понякога и малко самоцелно в литературния обзор, който на места се доближава до житейската тривиалност. Невинаги теоретичното изложение е свързано с последващото емпирично изследване (общият обзор на категорията дейност или, напр. марксистко-енгелсовото осветление на труда).

Теоретичната глава като цяло е силна съставка на дисертацията, но има и някои забележими слабости.

Втора глава („Изследователски дизайн“) представя целта, предмета, задачите, хипотезите и методическия инструментариум на собственото емпирично изследване. Като цяло „рамката“ на изследването е коректно очертана, но се открояват някои недостатъци. Някои от основните съставки на изследователската програма не са прецизно формулирани, както и не са напълно съгласувани съдържателно помежду им; основната хипотеза „звучи“ неясно, а многобройните работни хипотези не я изясняват достатъчно.

Изследването е осъществено с добра изследователска култура и сръчност и съдържа свидетелства за изследователската зрялост на докторанта. Приложен е подходящо подбран и методически инструментариум, статистическата обработка е придружена с адекватно онагледяване (таблици, диаграми, графики). Емпиричните данни потвърждават повечето от предпоставените изследователски хипотези и така емпиричното изследване доказва както научните предположения на автора, така и неговите изследователски умения. Но неточностите при формулировката на хипотезата(ите) довеждат до неточности и в изводите, някои от които са формулирани странно и смисълът им е: „допускането в хипотезата ... се потвърждава“ (читателят се принуждава да отгърне дисертацията стотина страници по-рано, за да си изясни какво точно се е потвърдило); осмият извод е недовършен (неясен). Основните емпирични данни в обработен и систематизиран вид са съсредоточени в таблици 43. и 44., а коментарът към тях е неочаквано кратък.

Въпреки, че дисертацията, която оценяваме, не е свършена, налице са достатъчно основания за положителна обща оценка на

емпиричната разработка, в която проличава демонстрираната от докторанта добра изследователска класа.

4. Преценка на публикациите, автореферата и личния принос на докторанта

Докторантката е публикувала четири научни статии по темата на дисертацията, като две са самостоятелни и една под печат. Професионалната общност е имала възможност да се запознае с основните резултати от дисертационното изследване. Авторефератът отразява пълно и точно съдържанието на дисертационния труд. В личния принос на докторанта няма причини да се съмняваме.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Емелина Цанева представлява интересно и отговорно изследване по и актуална тема. Дисертацията отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и заслужава да бъде **оценена положително. Предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на докторанта Емелина Валентинова Заимова - Цанева образователно-научната степен „доктор”**.

22 .04. 2018 г.

Пловдив

Изготвил становището:

/Проф. д.пс.н. Веселин Василев/